

★ ŠALEŠKI UPORNIK

Šaleški upornik je interno glasilo območnega združenja ZB NOB Velenje, letnik XIII, številka 3, november 2015

Pogovori Povabilo na srečanje v organizaciji KO ZB NOB

Izvršni odbor območnega ZB za vrednote NOB želi v letu 2016 svojim članicam in članom obilo zdravja, zadovoljstva in čimveč skupnih srečanj!

Drage bralke in bralci Šaleškega upornika!

Obrnilo se je še eno leto. Kot da je vsako krajše, kajne? Po drugi strani pa - kot da se v dvanajstih mesecih vsako leto zgodi več. Več dela, več projektov, več dogodkov, več informacij ...

Letošnje leto sta nedvomno najbolj zaznamovali izjemno zabteveni preizkušnji, s katerima se soočamo. Ponovni razmah skrajnih gibanj in begunska kriza močno vplivata na vsa področja življenja v svetu, v Evropi in tudi pri nas, na lokalnem nivoju. Čeprav ju tukaj, v Šaleški dolini, na srečo ne čutimo tako neposredno, se v naši skupnosti tudi tokrat dobro zavedamo, da se ne moremo in ne smemo ograditi od globalnega dogajanja, ampak moramo pri reševanju težavnih razmer sodelovati in pomagati, kolikor le labko. Nad vse vesel in ponosen sem, ker znamo vedno znova dokazati, da pri nas resnično vemo, kaj pomenijo odgovornost, solidarnost, humanost, človekove pravice, pravice naroda in demokratične vrednote. Vse to so vendar vrednote, za katere ste se borili vi, spoštovani borke in borci; to so vrednote, za katere se zavzemamo vsi mi, članice in člani Združenja borcev za vrednote NOB. To so vrednote, ki so slavile zmago 9. maja 1945! Tega pomembnega dne, ki je postavil temelje novega sveta, smo se letos, ob sedemdeseti obletnici zmage nad fašizmom in nacizmom, spominjali tudi pri nas. V Šaleški dolini smo pripravili veliko različnih dogodkov, s katerimi smo opozarjali na pomen in sporočilo druge svetovne

vojne, narodnoosvobodilnega boja ter boja za pravičnost in mir. Naslovili smo jih s Kajuhovim verzom: »To leto bo naše in naša bo letos pomlad!« Zakaj je tako zelo pomembno vedeti, spominjati se in opominjati, bi danes res morali razumeti vsi. Pa žal še vedno ne. Vi razumete, vi se tega zavedate. Lepo je na osrednji velenjski občinski slovesnosti ob dnevu mrtvih, ki smo jo kot vsako leto pripravili ob spomeniku Onemele puške, povedal tudi nastopajoči osnovnošolec. Na vprašanje, zakaj postati ob spomeniku žrtvam druge svetovne vojne, zakaj tam položiti cvetje, zakaj prižgati svečko, je odgovoril preprosto: »Ne zato, ker so nas naučili tako, ampak zato, ker je tako prav.« Zakaj sem član Združenja borcev za vrednote NOB? Ker združuje ljudi, ki vedo, kaj je prav.

Spoštovani,

želim vam, da bi bilo leto, ki pribaja, mirno, da bi se vsi počutili varno in da ne bi nihče med nami izgubil vere v to, da bodo naše tudi naslednje pomladi!

Srečno,

Bojan Kontič,
predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Velenje

Še o obsodbi spravnih zablod

V javnih medijih se večkrat pojavljajo napačne in neresnične trditve o stališčih Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije. Tako tudi v Dnevnikovem objektivu 14. 8. 2015 in v sobotni prilogi Dela prav tako 14. 8. 2015. Zato sporočamo:

1. Nismo nasprotovali in ne nasprotujemo spomeniku žrtvam vseh vojn, kot je določen v noveli Zakona o vojnih grobiščih iz leta 2009. Torej to ni naša zabloda.
2. Spoštujemo svetovni pietetni etos in soglašamo, da imajo mrtvi pravico do groba, spomina in sočutja. Vztrajamo pa, da mrtvih ne smemo zlorabljati za politične namene niti za potvarjanje zgodovine, ki jo v ZB sprejemamo tako, kot se je zgodila, v dobrem in slabem.
3. Res je, da se zavzemamo za narodno in državljansko pomiritev, ki jo razumemo kot normalno sožitje državljanov v medsebojnem spoštovanju človekovih pravic ne glede na različne nazore in politična prepričanja. In brez sovražnega obtoževanja ter brez

zgodovinskih manipulacij. Pri tem naj bi šlo seveda za zavestno odločitev prizadetih udeležencev NOB in njihovih svojcev, prav tako sodelavcev okupatorjev in njihovih svojcev, drugih državljanov ter pristojnih organov in organizacij. To torej ni zapovedana pomiritev, je pa zelo potrebna za normalne odnose v družbi in državi.

4. V razpravah o 'spravi' ali pomiritvi mnogi prevečkrat 'pozabljajo', da so bili temeljni krivci za vse zlo na Slovenskem med drugo svetovno vojno nacifašistični okupatorji in da se sodelovanja z njimi ne da upravičiti z ničimer, še najmanj s prelaganjem najrazličnejših krivd na NOB, komuniste, revolucijo. Smo pa v ZB že velikokrat povedali, da obžalujemo in obsojamo obvojnne poboje. Dobro vemo, da je kolaboracija stvar živih, ne mrtvih, pa vendar ne smemo niti simbolno enačiti žrtev, ki so padle za domovino, z žrtvami na strani okupatorjev – tudi zato ne, ker s tem mažemo spomin na resnične domoljube, umrle za svo-

bodo, in čustva njihovih svojcev ter velikanske večine slovenskih ljudi, ki spoštujejo NOB kot veliko dejanje slovenskega naroda.

5. Zveza borcev je organizacija civilne družbe, pomlajena (s tisoči mladih članov) deluje v smislu vrednot narodnoosvobodilnega boja, zato so etiketiranja s sektaštvom in podobnimi vzdevki krivična in žaljiva. Da ostaja velikanska večina Slovencev ponosna na NOB in na vrednote, na katerih je temeljil – pač pod Cankarjevimi, Kajuhovimi in Kocbekovimi geslom, da nočemo biti več 'narod hlapcev' –, se je še enkrat pokazalo in potrdilo na nedavnih praznovanjih ob sedemdesetletnici zmage nad nacifašizmom: teh prireditev je bilo nekaj sto po vsej Sloveniji in na njih se je zbralo okrog tristo tisoč državljanov Slovenije. To je bila množična opredelitev.

V imenu Zveze predsednik ZZB NOB Slovenije Tit TURNŠEK

27. tradicionalno srečanje na spominski prireditvi na Graški Gori

Tokrat namesto reportaže objavljamo zapis gosta iz Moravč Jožeta Novaka, ki dokazuje, da je srečanje res enkratni dogodek!

Združenje borcev za vrednote NOB Moravče in skupina članov Društva vojnih invalidov Domžale vsako leto organizira obisk Graške gore – Gore jurišev. Tako je bilo tudi v soboto 22. avgusta 2015 ob 11. uri.

Avtobusni prevoz za 30 članov borčevske organizacije ZB Moravče v prisotnosti župana občine Moravče g. Martina Rebolja in predsednika borčevske organizacije tovariša Jožeta Kvedra, ki je v isti funkciji in posebni uniformi nosil prapor z zvezdo v povorki na prizorišče pod veliki šotor z ostalimi praporščaki in zastavonoši brigad.

Na srečanje vedno radi prihajamo Moravčani in se družimo s prijatelji pod velikim šotorom in okoli njega, vse do odhoda v Moravče. Družijo se s prijatelji in tudi navežejo nove stike, kot sta jih vedno udeleženca, zakonca in člana borčevske organizacije Moravče, Angelca in Jože Novak iz Vrhpolja 14 pri Moravčah. Takih srečanj je bilo že nešteto v vseh letih, ko prihajamo na Graško goro z osebnimi vozili, kombiji in avtobusi. Moravški člani borčevske organizacije med letom obiskujejo več spominskih prireditev po okoliških krajih širom Slovenije in tudi izven meja. Tako je bilo tudi na tem srečanju.

Veselo je bilo prisluhniti predsedniku OO ZB za vrednote NOB Velenje in županu mestne občine Velenje tovarišu Bojanu Kontiču, ki je bil v svojem nagovoru jassen in odločen – ve se, kdo je v drugi svetovni vojni zmagal, ve se, kdo je sodeloval z okupatorjem in zato ne smemo dovoliti potvarjanja

Foto: AH

zgodovine in zato člani organizacije tudi ne dajo svojih simbolov odpora in svobode, zlasti rdeče zvezde. Govornik Kontič je bil deležen burnega aplavza prisotnih v šotoru.

Slavnostna govornica je bila ministrica za obrambo RS ga. Andreja Katič, ki je dejala: "Potrebno bo storiti vse, da grozot ne bo več, kot so bile med drugo svetovno vojno. Ob tem pa poudarila, da moramo Slovenci danes bolj verjeti vase", je končala svoj govor, bila deležna aplavza.

Mi vsi skupaj iz Moravč smo bili zadovoljni z organizacijo, sprejemom med množico dveh tisočih obiskovalcev in lepim vremenom.

Potrebno bo storiti vse, da takšnih grozot ne bo več, kot so se zgodile med drugo svetovno vojno leta 1944 na Graški gori in njeni okolici. Tu so se borili borci XIV. divizije, do smrti izmučeni borci v enem poldnevu osemkrat jurišali na dobro utrjene nemške položaje.

Kajti odvijali so se nepopisni prizori junaštva, ki so po statistiki terjali mlada življenja – junaštvo okoli 320 borcev NOV.

O vsem tem je zbral zgodovinske podatke g. Martin Pustutičnik, ki je med tem časom dal v tisk že drugo dopolnjeno knjigo Graška gora, Plešivec, Šmiklavž, Završe in Cirkovce. To zanimivo knjigo sta tudi kupila udeleženi-

ca srečanja na Graški gori zakonca Angelca in Jože Novak iz Vrhpolja pri Moravčah.

V kulturnem programu so nastopili: Moški pevski zbor iz Raven, godba veteranov za III. Življenjsko obdobje, mezzosopranistka Nataša D. Perovšek, program je povezovala ga. Karmen Grabant. Vsi nastopajoči so bili deležni zahvale s ploskanjem.

Po spominskem srečanju so Moravčani poskrbeli še za prijetno druženje po prihodu domov na moravško – Malo Rusijo.

Zagotavljajo, da prihodnjega 2016 leta, še z večjo udeležbo pridejo na 30. spominsko srečanje.

Jože NOVAK

Foto: AH

Novi knjigi dr. Boža Repeta

S puško in knjigo in Milan Kučan prvi predsednik - Letos je slovenski prostor bogatejši za dve, sicer obsežnejši, a izredno pomembni knjigi, ki sta objektivni prikaz dveh obdobj – druge svetovne vojne in »Kučanove dobe«.

Slovenski zgodovinar, 1956, Božo Repe je redni profesor za sodobno slovensko zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Njegovo raziskovalno področje so sodobna slovenska, južnoslovanska in srednjeevropska zgodovina. Ukvarja se tudi z vprašanji pouka zgodovine v šoli. Je avtor ali soavtor številnih knjig in učbenikov, mdr. Obratun s Perspektivami (Ljubljana 1990), »Liberalizem« v Sloveniji

Knjiga S puško in knjigo večplastno in objektivno opisuje traagično dogajanje na slovenskem ozemlju med drugo svetovno vojno in ob njenem koncu.

V ospredju knjige je prikaz vzrokov in posledic celotnega dogajanja in vojnega nasilja na naših tleh, kar je v tovrstnih razpravah večinoma zanemarjeno oziroma podrejeno političnim in ideološkim interpretacijam in ciljem, fenomena in edinstvenosti slovenskega partizanskega gibanja, vloge Katoliške cerkve ... Temu opisu sledi kronologija svetovnega dogajanja v letih 1941–45.

Da se partizani borijo »s puško

množičen izgon.

Na podlagi telesnih značilnosti naj bi samo Nemci po prvotnem načrtu izgnali od 220.000 do 260.000 Slovencev, in to v petih mesecih. A se je v okupacijskih načrtih zalomilo in do uničenja slovenskega naroda ni prišlo. Skupaj so potem izgnali okrog 80.000 Slovencev in naselili 17.000 Nemcev, največ v Posavje in Obsotelje.

Slovenski partizani v ameriškem stripu!

O akcijah slovenskih partizanov so izhajali celo stripi v ameriških revijah.

Fenomen partizanskega zdravstva

Partizanskih bolnišnic je bilo v času NOB več kot 240, imele so več kot 5000 ležišč, kakih 500 pa po kapitulaciji Italije še v civilnih bolnišnicah po začasno ali trajno osvobojenem ozemlju.

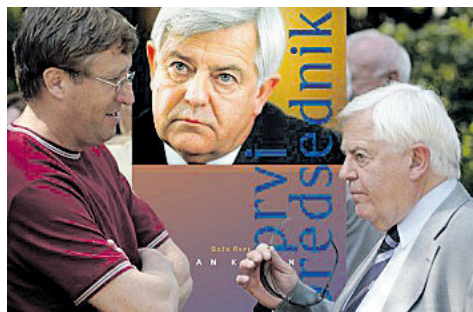
Skupaj se je zdravilo okrog 22.000 ranjencev in bolnikov, 61 % je bilo odpuščenih in ozdravljenih ter poslanih nazaj v enote, 14,7 % jih je odšlo na lažje dolžnosti v zaledje, 19,7 % je bilo evakuiranih, 2,6 % jih je umrlo. Od spomladi 1943 jih je vodstvo OF usmerjalo iz naseleja barak BAZA 20 v kočevskih gozdovih. Električno je proizvajal plinski generator na lesno maso (pretihotapljen v največji vojni vihr iz Italije). Dim iz peči so ohlajali po posebnem postopku, da ni bil viden. Baza kljub vsakodnevnim prihajanjem in odhajanjem kurirjev in aktivistov ter več sovražnikovim ofenzivam ni bila nikoli odkrita

Milan Kučan prvi predsednik

Prehod iz enostrankarskega v večstrankarski sistem, osamosvojitve Slovenije ter njeno vključevanje v evropske in druge integracije zamejuje obdobje pičlih 15 let od sredine osemdesetih let 20. stoletja do začetka tretjega tisočletja. V tem času je

ključni pečat slovenski politiki vtisnil Milan Kučan, prvi slovenski predsednik. Za ta položaj je po osamosvojitvi Slovenije kandidiral dvakrat in obakrat – ob visoki volilni udeležbi – zmagal v prvem krogu. Leta 2002 je predsedniško mesto zasedel Janez Drnovšek, Kučan pa je ostal dejaven še naprej, pet let do zaprtja pisarne leta 2007 kot bivši predsednik.

Zgodovinar Božo Repe je knjigo o Milanu Kučanu zasnoval že leta 1996, pred koncem predsednikovega prvega mandata, in jo v letu ali dveh nameraval tudi objaviti. Kučan namreč sprva ni želel ponovno kandidirati, ko pa se je odločil drugače, je Repe delo odložil, namere, da ga dokonča in objavi, pa ni opustil. Tako dobivamo prvo pravo monografijo o Kučanovem življenju in delu šele trinajst let po izteku njegovega drugega

(Ljubljana 1992), The Repluralization of Slovenia in the 1980s (soavtor, University of Washington, Seattle 2000), Slovenci v osemdesetih letih (Ljubljana 2001), Jutri je nov dan. Slovenci in razpad Jugoslavije (Ljubljana 2002), Viri o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije (tri knjige, Ljubljana 2002–2004), Oris sodobne občine in slovenske zgodovine (soavtor, Ljubljana 2003), Rdeča Slovenija. Tokovi in obrazi socializma (Ljubljana 2003), Sodobna zgodovina (učbenik, več izdaj), Prelom. Svet in Slovenci 1914–1918 (soavtor, Ljubljana 2005)

S puško in knjigo

Izvrstna knjiga o celotnem dogajanju med 2. svetovno vojno na slovenskih tleh - od okupacije, vzrokov in posledic razkola naroda, celovite organiziranosti OF do delovanja t. i. meščanskega tabora, domobranske vojske ...

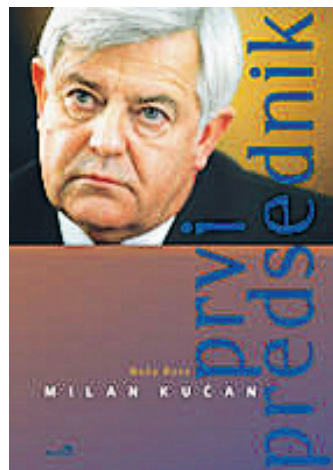
V knjigi je 150 fotografij, tabel, dokumentov, zemljevidov iz muzejev in zasebnih arhivov – več kot polovica prvič objavljenih.

in knjigo«, je v enem od poročil zapisal George Wuchinich, vodja ameriške misije Alum pri Vrhovnem štabu NOV in POS.

V smernicah politkomisariata Glavnega štaba NOV in POS pa je zapisano: »Čuvaj knjigo kakor mitraljez in glavo.« Podobnih zapisov se je našlo še več. Slovensko partizansko gibanje je bilo edino partizansko gibanje sploh, ki je postavilo v ospredje boja tudi kulturo kot municijo.

Eden bistvenih delov nemških načrtov za etnocid nad Slovenci je bil tudi njihov

predsedniškega mandata.

Avtorizirana biografija zajema obdobje od predsednikovega otroštva do danes. Vse do oddaje rokopisa in še med uredniško pripravo knjige je avtor sistematično zbiral gradivo ter se pogovarjal s Kučanom in njegovimi sodelavci. Obsežna knjiga Milan Kučan, prvi predsednik vsebuje tudi bogato slikovno gradivo in dele Kučanovega dnevnika.

Vzdrževanje in obnova spominskih obleležij NOB v Šaleški dolini

V Združenju borce za vrednote NOB Velenje se vsa leta delovanja trudimo kvalitetno vzdrževati vse spomenike in spomska obeležja v Mestni občini Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki.

Pohvalimo se lahko tudi z dobrim sodelovanjem vseh treh občin in Muzeja Velenje pri sanacijah zlasti takrat, ko so potrebna večja finančna sredstva.

Krajevna organizacija ZB (KO ZB) Šmartno ob Paki je že pred leti speljala uspešno akcijo zbiranja sredstev za obnovo vseh spomenikov v občini in izdelavo nove spomske plošče, posvečene vsem padlim borcem iz Skornega nad Šmartnim ob Paki. Člani KO

ZB tako skrbijo še samo za sprotno urejanje, čiščenje in zasajevanje okolice spomenikov, ob posameznih obletnicah in jubilejih pa poskrbijo za ustrezno obeležje le teh s kulturnimi prireditvami in pohodi.

Izdali so tudi knjižico »Pot spominov od spomenika do spomenika«

Tudi v Občini Šoštanj so skupaj s krajevnimi organizacijami ZB izvedli obnovo vseh spomenikov ter predstavitev dveh spominskih plošč na drugo lokacijo (Skorno, Zavodnje). Pri Žlebniku, kjer je padel Karel Destovnik Kajuh, so namestili novo spominsko ploščo, v Ravnah pa smo skupaj generalno obnovili spomenik z okolico, ki je posvečen padlim borcem XIV. divizije.

Prav tako so obnovljeni skoraj vsi spomeniki in druga spomska obeležja v Mestni občini Velenje.

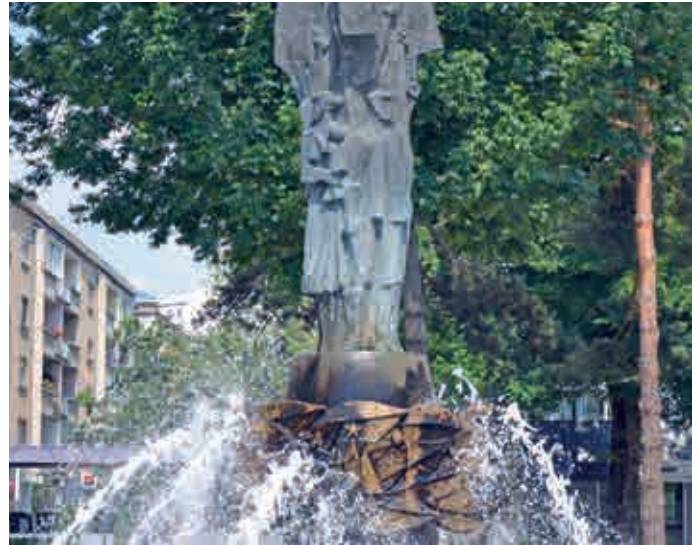
Zaradi obnov fasad na gasilskih domovih in domovih krajanov smo morali prestaviti dve spominski plošči (Bevče in Kavče), s pomočjo MO Velenje pa je v letošnjem letu bila izvedena generalna obnova spomenika in okolice v Pesju in na Jakcu.

Izjemna zahvala gre tudi Muzeju Velenje, ki je obnovil spominsko sobo v Topolšici in brunarico na Graški Gori, kjer so že v lanskem letu postavili nove muzejske eksponate, letos, ob 70. obletnici zmage nad fašizmom,

pa še uredili spominski park od brunarice do spomenika »Nošenje ranjenca«.

V letu 2016 bomo obnovili še zadnja dva spomenika z okolico in sicer spomenik trem padlim borcem VDV brigade v Šenbricu in spomenik padlemu kurirju Blagotinskiu v Paki.

Člani območnega Združenja borcev za vrede

dnote NOB Velenje smo ponosni na župane vseh treh občin, za njihov prispevek pri sanaciji spomenikov in spominskih obeležij pa se jim iskreno zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se tudi Mojci Ževart, direktorici Muzeja Velenje, za njen prispevek pri sanaciji spomske sobe v Topolšici in izvedbi projekta Spominski park na Graški Gori, predvsem pa za izjemno lepo izpeljani proslavi v Topolšici in na Graški gori ob otvoritvi parka.

Marjana KOREN

Moški pevski zbor KUD Ravne je praznoval

V nedeljo, 25. oktobra 2015 je bila dvorana REKS v Ravnah skoraj premajhna za število poslušalcev, ki so želeli biti prisotni na samostojnem koncertu Moškega pevskega zbora KUD Ravne, kateri je praznoval 40. letnico delovanja.

Zbor redno vadi in poje narodne in partizanske pesmi, katere izvajajo tudi na vseh večjih proslavah Združenja borcev za vrednote NOB Velenje v Šaleški dolini (Topolšica, Podgorje, Graška gora, Velenje, Šoštanj.....),

nastopajo pa tudi drugod po Sloveniji.

Na pobudo Združenja borcev za vrednote NOB Velenje je bila Moškemu pevskega zboru na letošnji prireditvi na Graški Gori podeljena Zlata plaketa Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije.

Na podeljeno Zlato plaketo so zelo ponosni in jim daje še večji zagon in veselje do učenja in prepevanja partizanskih pesmi.

Zbor je ob svoji 40. letnici delovanja posnel tudi zgoščenko, na kateri so posnete narodne

in partizanske pesmi. Za ljubitelje teh pesmi so zgoščenke še na voljo.

MoPZ Ravne že nekaj let zelo uspešno vodi profesorica na Glasbeni šoli Velenje gospa TEA PLAZL.

Člani zbora pravijo, da radi nastopajo na proslavah in prireditvah ZB NOB Velenje, ker so dobro organizirane in tudi množično obiskane.

Predsednik MoPZ KUD Ravne
Ivan TOPLIŠEK

Devetdeset let Branka Birse

**BRANKO BIRSA, Šercerjeva 17, Velenje, roj. 27.7.1025
v Škofljici pri Ljubljani**

Oče Edvard, postajni načelnik, mati Rozi, gospodinja. Družina Birsa izhaja iz Primorske. Bili so vzgojeni v zavedne Slovence, zato sta se starša s tremi sinovi po 1. vojni morala umakniti iz Primorske. Najprej v Škofljico pri Ljubljani, tam se jima je rodil še četrti sin Branko nato pa v Žalec. Takoj po prihodu Nemcev so ga skupaj z mamo zaprli v Stari pisker v Celju. Dva brata, študenta sta se dobrovoljno javila v takratno JA a so jih Nemci pred Zagrebom zajeli in odpeljali v vojno ujetništvo v Nemčijo.

Najstarejši brat je bil že takrat mornariški oficir je ušel ustasem pri Crikvenici in uspel priti domov. Oče je moral delati na železniški postaji. Po dveh mesecih so ju z mamo izpustili iz zapora. Mladi so bili med seboj zelo povezani in pomagali starejšim pri zbiranju orožja, letakov in obveščanju. Takrat se je vrnil med njih izdajalec Divjak, ki je s partizani celo sodeloval pri napadu na Šoštanj (doznan po vojni).

Kriv je bil za smrt veliko naprednih ljudi. Bajce so ga gestapovci pred koncem vojne sami likvidirali.

Takoj, ko so Nemci našli ustrežno zamenjavo za očeta so jih izselili. Z malim poltovornjakom, vsakega z enim kovčkom, so jih vozili do Rajhenburga v logor, ki je bil v bivšem samostanu. Zvečer so jih z drugimi zdomci odpeljali z vlakom proti Zagrebu in zjutraj prispeli v zbirni logor Glates v Slavonski Požegi. To je bil zadnji transport v Hrvaško. Kasneje so izgnance vozili v Nemčijo. Slovenci so čakali kam jih bodo razselili. Bilo je precej ljudi. Najbolj so spominja večera, ko so prepevali pesmi, je med pevci bilo tudi nekaj profesorjev iz Celja (kamor je hodil v gimnazijo). Družino so po nekaj dneh poslali v Slavonski Brod, kjer bi naj oče dobil službo. Slavonski Brod je železniško križišče za Bosno. Tu so komaj našli

stanovanje v hiši dveh starejših Srbkinj. Takrat sta prispela tja še dva brata iz vojnega ujetništva. V izredno hudi zimi (- 25 stopinj C), pomanjkanja hrane in kurjave, je bila sreča, da so se uspeli zaposliti v tovarni vagonov. Branko se je vpisal v gimnazijo in se seveda družil s sošolci, ki so

bili proti ustaškemu fašizmu. To je izvedel tudi direktor, ki je bil duhovnik – dekan in so Branka leta 1943 izključili iz gimnazije kot proti državnemu elementu. Šolanje je smel nadaljevati v Slavonski Požegi, tja sta se preselila še starša. Bratje pa so tako planirali odhod v partizane. V Slavonski Požegi so hitro našli prijatelje, ki so sodelovali s partizani in so v jeseni skupaj odšli med slavonske borbe, kjer so jih porazdelili po brigadah. V 18. udarni brigadi 40. divizije je naletel na brata Zvonka, ki je bil komisar čete v 16. brigadi pa na brata Eda. Starejši brat Vlado pa se je vrnil na morje v Bari, zatem na Vis in v Dalmaciji poveljeval grupi artiljercev, ki so osvobajali Dalmacijo do Lošinja in naprej do Pulja. Branko Birsa je sodeloval v borbah pri naseljih (Pleternica, Daruvar, Grubišno polje, Virovitica itd.). Ranjence so odvažali z letali v Italijo in Beograd, ki je bil

takrat že osvobojen. Zavezniki so pa pomagali z dovozom orožja na partizansko letališče. Po zimski ofenzivi fašistov, ki so hoteli očistiti zaledje za Sremsko fronto, so se brigade morale umakniti na Papuk, v velike bukove gozdove. Tu so bili v vetru, snegu in mrazu zelo naporni dnevni marši in hladne noči (ob majhnem ognju). Branko Birsa je bil v začetku borec, nato pomočnik puškomitraljezca, kurir in tudi

vojni dopisnik. Risal je stenčase, pisal parole in hodil v izvidnice. Po borbi, ko je bil ranjen njegov brat Zvonko, so Branka Birso poklicali v propagandni oddelek štaba 40 UD. Tu je pomagal pri tiskanju časopisa in pisanju člankov. Ko so prispeli do Bjelovara je bil podpisan mir. Na velikem mitingu je srečal sošolca iz osnovne šole in sta se vsa srečna objela, oba bivša izgnanca. Nadaljevali so pot proti Sloveniji mimo Ptuja in končno v domovini prišli v Slovensko Bistrico. Tu so prenočili in srečali nekaj znancev – slovenskih partizanov.

Tudi brat Edo je bil tu. Drugi dan sta z bratom s prvo lokomotivo, ki je vozila do Celja (oba železn. sinova), prišla v Celje, kjer ni bilo več bežečih Nemcev, Četnikov in Ustašev. Drugi dan sta peš šla v »izvidnico« domov v Žalec, pozdravila znance in potem nazaj v divizijo, ki je bila že v Mariboru (Hutar blok).

Obiskala sta strica in teto, čez nekaj dni pa so imeli premik v Varaždin in tu so bili do razformiranja, ko je Branko Birsa odšel v Celje, se je na vojnem odseku demobiliziral in se vrnil v Žalec, kjer sta že bila njegova starša. Oče je bil zopet šef postaje. Vsi štirje bratje, ki so se borili proti okupatorju, so se srečno vrnili domov. Branko Birsa je opravil maturo na celjski gimnaziji in nadaljeval študij na gradbeni fakulteti v Ljubljani. Diplomiral je leta 1953. Poročil se je leta 1950 z Žalčanko Lori Lorber (pokojna, umrla leta 2006) kar ga je zelo prizadelo. Branko Birsa je bil vojni štipendist. Po diplomi je služboval v Ljubljani, Prištini, Pulju in Reki. Tu se je demobiliziral (major), želel je domov. Ko je bil v Ljubljani je bil nadzornik na stanov. objektih in »karavlah« na severni meji. Na Kosovo nima lepih spominov. V Pulju je pa imel področje v Istri do Umaga Na Brionih in otokih (Krk, Cres, Lošinj, Rab). V Reki je delal v upravi Monter na tehničnem področju. Leta 1974 so ga povabili za nadzornika v TE Šoštanj. Po nekaj mesecih, ko mu niso mogli rešiti stanovanjskega vprašanja, je prešel v Komunalno podjetje, zatem v stanovanjsko, na koncu se je zaposlil v Premogovniku Velenje, kjer je bil zaposlen v investicijskem oddelku in zadolžen za nadzornika na izgradnji zunanjih objektov premogovnika v Pesju. Bil je aktiven tudi v civilni zaščiti. Odgovoren je bil za urejanje in izgradnjo zaklonišč, z reševanjem problemov ob poplavih in plazovih. Sodeloval je in še zdaj OZB za vrednote NOB Velenje KO Desni breg. Upokojil se je leta 1990. Starejša hčerka Lori živi v Kanadi, druga Mojca je upokojenka »Vegrada« ... pa kot gradbeni inženir dela za slovensko podjetje tu in v Avstriji. Branko Birsa ima štiri vnuke in pet pravnukov; stanuje pa pri sinu Igorju.

Leopold JELENKO

Devetdeset let Bernarda Zabukovnika

Devetdeset let. Komaj predstavljivo obdobje. Čas treh, štirih generacij, dobršen del ustvarjalnega, a strahovito nemirnega in nevarnega 20. stoletja, stoletja svetovnih vojn.

V tolikih letih se življenja res zgodi za več življenj, zaporednih in vzporednih, še posebej, če gre za prevratni čas na eni strani, na drugi pa za ustvarjalno in nenehno iščočo osebnost, kot je Bernard Zabukovnik; a tudi za osebnost, ki ji služi spomin kot malokomu, osebnost, ki jo uravnoveša nenavadna zbranost ter smisel za blag, inteligenten humor, v katerem se morda skriva tudi eliksir dolgoživosti.

Konec junija je v deveto desetletje stopil Bernard Zabukovnik, naš dolgoletni aktivni član, ki je še do nedavnega opravljal častno funkcijo društvenega praporščaka. Svoja visoka leta dobro skriva, ne samo po videzu, še posebej se to čuti v bistro oblikovanih mislih, optimizmom do življenja, sposobnosti biti kritičen do aktualnih prepogostih odklonov v naši domovini in nasploh. Je eden redkih, ki še v teh letih poudarja pomen domovine in kako bi v resnici moralo biti. Takega je oblikovalo njegovo bogato življenje, ki ga je

ustvarjal v veliki meri sam. In to na poti, ki jo mnogi težko dojemamo.

Bernard je še danes bister in duhovit mož, ki se rad pogovarja in ga je lepo poslušati, ker je izredno dober pripovedovalec. Še vedno rad vzame v roke harmoniko in z jasnim glasom zapoje. In tako je bilo tudi na praznovanju njegovega rojstnega dne, kamor je

povabil sedanje in nekdanje sosede, prijatelje in seveda sorodnike.

Iskrene čestitke, tovariš Bernard, in naj vam življenje na poti proti stotem rojstnem dnevu prinese veliko prijetnih trenutkov ter stabilnega zdravja!

**Krajevna organizacija ZB NOB
Podkraj - Kavče**

Izlet KO ZB Vinska Gora na Dolenjsko

Krajevna organizacija ZB NOB Vinska gora je 16. septembra 2015 organizirala enodnevni izlet za svoje člane na Dolenjsko.

Na izlet se je prijavilo 40 članov. Ob 8. uri zjutraj smo se zbrali pred večnamenskim domom v Vinski Gori. Pot nas je vodila

skozi Savinjsko dolino do Trojan, kjer je bil prvi postanek. V Trojanskem gostišču smo si zaužili aperitiv in toplo malico. Nato smo pot nadaljevali mimo Ljubljane do Velikih Lašč do gradu Turjak. Na gradu nas je pričakal vodič, ki nam je podrobno obrazložil

nastanek gradu in njeno zgodovino vitezov in zgodovino druge svetovne vojne, v katerem je bila močna domobranska postojanka. Po končani razlagi smo si ogledali zanimive notranje prostore gradu. Po končanem ogledu smo se odpeljali do Trubarjeve domačije, kjer nas je sprejel vodič in v teh prostorih izčrpno razložil življenjsko delo velikega slovenskega pisatelja in rojaka Primoža Trubarja. Vsi navzoči so z velikim navdušenjem prisluhnili predavatelju. Po končanem ogledu smo se slikali in nato pot nadaljevali do Trebnjega, kjer nas je čakalo ob 16. uri kosilo in prosta zabava. Ob dobro organiziranem izletu je čas prehitro mineval. Harmonikar je poskrbel za dobro razpoloženje in med vožnjo se je slišala domača in partizanska pesem.

Z velikim zadovoljstvom smo zaključili izlet, ki nas obvezuje, da naslednje leto poskrbimo še za boljšega.

Ivan JOVAN

Na Koroškem je bilo zanimivo

Člani Krajevne organizacije ZZB Šalek – Gorica – Paka smo se 12. junija odpravili na izlet na Koroško. Na poti smo se najprej ustavili v hiši lectarskih mojstrov in družine Perger v Slovenj Gradcu. Z lectarstvom se ukvarjajo že od leta 1757 in imeli so kaj pokazati in povedati. V nadaljevanju smo se ustavili v kletnih prostorih občinske stavbe v Dravogradu. Kustos muzeja nam je predstavil žalostno pripoved o neizmernih grozotah, ki so se med NOB odvijale v teh prostorih. Čeprav smo slišali in prebrali že veliko podobnih pripovedi, pa je prisotnost na kraju, kjer so se vse te grozote v resnici dogajale, bila preveč tudi za nekatere naše člane in so morali predčasno na prosto. Da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo, smo si znova zaželeli. Veliko prijetnejši je bil drugi del obiska v mestu ob Dravi, ko smo se pred dvorcem v Bukovju srečali s predstavniki ZB Dravograd, ki so nas razveselili z zvo-

harmonike in nam ob nekaj partizanskih komadih izročili knjige o dogajanju v zaporih prav za vsakega udeleženca. Z veseljem pa smo prisluhnili zgovornemu pripovedovalcu, ki z veliko srčnosti skrbi za dvorec. Njegova pripoved o zgodovini dvorca je bila zelo živahna in pozitivna, polna optimizma in žal nam je bilo, ko smo se morali po »hitrem prigrizku« posloviti, da smo še pravočasno

ujeli splav in splavarje na Dravi. Vožnja je bila mirna in kljub vročini prijetno hladna, splavarji so poskrbeli tudi za zabavne vložke. Okrepčali smo se tudi z njihovo enolončnico in nazdravili s kozarčkom rujnega. Ob koncu izleta smo se popeljali še do mitnice na Muti in se dobre volje vrnili nazaj domov.

Na svidenje na naslednjem izletu!

Dragica POVH

Izlet Krajevne organizacije ZB Desnega brega po Koroški

Pravijo, da na Koroškem je fajn, zato smo se člani borčevske organizacije desnega brega hoteli prepričati če je res tako, in smo se 12.8.2015 odpravili na splavarjenje po reki Dravi. Iz Velenja smo se odpeljali ob 7.00, in se najprej ustavili na avtobusni postaji v Dravogradu, čas za aperitiv, nato smo nadaljevali do splavarskega priveza. Tu so nas pričakali dravski flosarji, nas počastili z žga-

njem, kruhom in soljo, in nam v dveh urah vožnje s splavom poskušali prikazati življenje flosarjev. Seveda so nam pripravili bogat kulturni program in flosarsko malico. Odpeljemo se naprej do Mute na ogled Mitninske postaje. Žal pa je bila prehuda vročina, smo se raje umaknili v bližnjo gostilno, kar pa ni bilo tako slabo. Potem se odpeljemo v Podklanc do kmetije Klančnik.

Po kratki predstavitvi kmetije, nas je gospodar peljal v 150 let staro Klančnikovo klet, kjer smo bili postreženi z domačim moštom in z odojkom pečenega v krušni peči. Po končani malici, smo si ogledali kmetijo in muzejsko zbirko 150 let stare kmetije. Nato smo se odpeljali z turističnem vlakom na kratek izlet. Ob prijetni vožnji smo lahko opazovali pašo damjakov in muflonov,

na lovski koči pa smo si ogledali bogato lovsko zbirko. Na kmetiji je bilo možno kupiti doma pridelane suhomesnate izdelke. Okoli 19 ure smo se počasi vsi zadovoljni vračali nazaj proti Velenju. In lahko samo rečemo: NA KOROŠKEM JE FAJN!

Leopold JELENKO

**Marija MEH, rojena 25.06.1941,
umrla 21.08.2015**

Rodila se je v Celju. Mladost ji ni bila z rožicami posejana, saj mati v teh težkih vojnih časih ni mogla zanjo skrbeti in jo je dala v dom za sirote v Dobrno. Na srečo je Marijo kasneje posvojil Franc Pogorevc iz Laz pri Šentilju in jo vzel k sebi na kmetijo. Očeta ni nikoli spoznala. Marija je bila brez starševske ljubezni in je na sebi izkusila, kako težka je tuja roka in kako tanke so rezine kruha, ko ti jih reže. Vso ljubezen, katere je bila ona pri-krajšana je posvetila svojim otrokoma, sinu in hčerki. Pravo srečo v življenju je zaživela takrat, ko je spoznala moža Rudija Meha. Od leta 2004 je bila članica borčevske organizacije ZB- desnega brega.

**Anica GLAMOČAK, rojena
25.07.1933, umrla 16.08.2015**

Rojena je bila v Bistrici ob Sotli. Že v ranem otroštvu je občutila strahote 2. svetovne vojne, saj je bila skupaj s svojo družino najprej deportirana v zbirni taboriščni center Rajhenburg (v Brestanici), od tam pa v Nemčijo. Po vojni je končala učiteljske. Leta 1957 se je s svojo družino preselila v Šmartno ob Paki, kjer je vse do svoje upokojitve poučevala na Osnovni šoli bratov Letonje. Kot navdušena amaterska gledališka igralka je pustila neizbrisen pečat s številnimi vlogami v predstavah »Gledališča pod kozolcem«. Bila je vneta zagovornica ohranjanja vrednot NOB, zato se je leta 2001 kot članica vključila tudi v vrste naše Krajevne organizacije ZB v Šmartnem ob Paki.

**Matilda LENOVŠEK, rojena
10.03.1926, umrla 26.08.2015**

Rodila se je v Ravnah pri Šoštanju na domoljubni in zavedni Goganovi hribovski kmetiji, na kateri je skupaj odraščalo kar 14 otrok. Med NOB je aktivno sodelovala kot kurirka na relaciji Ravne- Dobrna. Leta 1942 so ji zaradi aktivnega sodelovanja v NOB nemški okupatorji v celjskem Starem piskru ustrelili brata, vendar je to ni odvrnilo od nadaljnega aktivnega delovanja v NOB. Po vojni se je poročila na Lenovškovo domačijo v Rečico ob Paki, kjer je prebivala kot soseda svojega ljubljenega brata Jožeta Volka vse do svojega slovesa od nas. Krajevni organizaciji ZB Šmartno ob Paki se je kot članica pridružila leta 1979, saj je bila kot aktivna udeleženka odpora proti okupatorju vneta zagovornica ohranjanja spomina na vrednote NOB.

**Franc LUKAČ, rojen 3.09.1949. umrl
25.09.2015**

Rojen je bil v Celju, staršema Francu in Avguštini, ki sta bila oba aktivna udeleženca NOB. Njegov oče Franc je že leta 1942 stopil v brkinsko četo, katere komandir je bil narodni heroj Drago Maslo. Od tam je bil delegiran na Mašun na kurirsko postajo P-1. Njegova

mama Avguština je kot sekretarka SKOJ-a delovala v Šercerjevi brigadi. 15. septembra letos je v krogu svojih najdražjih v Malem vrhu v občini Šmartno ob Paki, kjer sedaj Lukačevi prebivajo, 10 dni pred smrtjo svojega dragega sina, še čila in zdrava praznovala svojo 90-letnico. Sinu Francu težka bolezen ni več dopuščala, da bi bil navzoč pri maminem praznovanju. Kako visoka je bila Francova domoljubna zavest, najbolj izpričuje dejstvo, da se je leta 1991, ko ni bil mobiliziran v Celju, sam javil v vrste Narodne zaščite v Šmartnem ob Paki in tukaj vestno opravljal zaupane mu naloge!

Ker je želel nadaljevati družinsko tradicijo ohranjanja spomina na vrednote NOB, se je Franc leta 2011 tudi pridružil svoji mami kot član naše Krajevne organizacije ZB v Šmartnem ob Paki.

**Jože VOLK, rojen 31.03.1929, umrl
27.09.2015**

Tako kot njegova sestra Matilda Lenovšek, je bil tudi pokojni Jože rojen na hribovski kmetiji v Ravnah pri Šoštanju v domoljubni in zavedni Goganovi družini kot 12. otrok v družini, kjer je bilo kar 14 otrok. Že leta 1942 je bil njegov brat, kot sodelavec upora, ustreljen v Celju. Kljub vsem tegobam se je mladi Jože kmalu vključil v odpor. Kot mladoletnik je bil priročen »vodnik« borbenih enot in tudi prevoznik tovorov z domačo volovsko vprego za borbene enote. Deloval je kot mladinec v organizaciji Ravne, za katero je bilo značilno geslo »Vigantova vrata«. Ko je v začetku leta 1944 bila na Graški gori 14. divizija, je Jože skupaj z nekaterimi sokrajani z volovsko vprego na »goro jurišev« privlekel top za potrebe borcev te junaške divizije.

Leta 1956 se je poročil v neposredno sosesčino svoje sestre Matilde Lenovšek v Rečico ob Paki. S svojo drago sestro Matildo, ki se je poslovila le mesec dni pred njim, sta bila vse do svojih zadnjih dni neločljivo povezana.

Jože je bil član Krajevne organizacije ZB Šmartno ob Paki vse od leta 1957, od tega v obdobju 1960-1964 njen predsednik, ves čas pa član upravnega odbora in raznih komisij.

Za svojo dušo in srce pa je bil ves čas navdušen planinec in tudi ustanovni član planinske sekcije v Šmartnem ob Paki in njen predsednik pred 40. leti. Bil je prejemnik številnih plaket in priznanj za svoje prizadevno delo.

**Cilka PODGORŠEK, rojena
27.09.1927, umrla 12.10.2015**

Cilka Podgoršek se je rodila v Zacirkovnikovi družini v Lepi njiivi. Izhajala je iz zavedne in domoljubne slovenske družine s številnimi otroki, ki so jih starši takrat zaradi težke gospodarske situacije bili primorani poslati »služit« na okoliške kmetije. Tako je Cilka v času 2. svetovne vojne prebivala na Jezovnikovi domačiji v Velikem vrhu nad Šmartnim ob Paki.

Kmalu se je aktivno vključila v odporiško gibanje in kot mlado dekle delovala kot kurirka in vzpostavljala veze med partizanskimi javkami na tem območju.

V vrste borčevske organizacije se je vključila že leta 1949 v Šoštanju, odkar pa se je v začetku petdesetih let prejšnjega stoletja poročila v Rečico ob Paki, je postala članica Krajevne organizacije ZB v Šmartnem ob Paki.

Gabrijela Elica NAGODE, rojena 8. 3. 1926, umrla 31. 8. 2015.

Kot šestnajstletna mladenka se je leta 1943 aktivno vključila v NOB. Delovala je kot terenska delavka na področju Šaleške doline, opravljala je kurirsko službo in delovala kot bolničarka. Tudi po vojni je bila ves čas, dokler so ji dopuščale moči, aktivna v organizaciji ZB, po preselitvi v naselje Gorica v KO Šalek Gorica Paka.

Ida MIKLAVŽINA, rojena 15.05.1931, umrla 03.07.2015

Ida se je v mladosti izučila za šiviljo. Z veseljem je opravljala poklic in zadovoljevala stranke. Z možem Vinkom sta si na njej lastni zemlji zgradila lep dom, v katerega sta se leta 1968 tudi vselila. Vsakdanje življenje jima je polepšala hči Zdenka. Pozneje sta babico Ido razveseljevali dve vnučki, Saška in Petra.

Nanju je bila izredno navezana. Za srečno življenje je bila prikrajšana, ko jo je leta 2004 doletela bolezen, demenca.

Veliko skrbi so ji nudili domači, kot tudi ga. Ivanka, ki je lepo skrbela za lajšanje njenih težav. Življenjsko bitko je izgubila letos v juliju.

Bila je članica Krajevne organizacije ZB Konovo. Pogrešali jo bomo.

Kristina VAH rojena 27. 7. 1926, umrla 13. 7. 2015

Rojena je bila v Planinski vasi blizu Planine pri Sevnici. V letu 1943 je bila deportirana v Nemčijo, od koder se je vrnila v letu 1944 in se septembra tega leta pridružila NOB. Bila je borka legendarne XIV. divizije in je v času, ko so njene enote ustvarile osvobodeno ozemlje na območju Zgornje Savinjske doline,

tu opravljala delo partizanske učiteljice. Takoj po vojni je delala kot učiteljica na Kozjanskem, kjer si je tudi ustvarila družino. Končala je študij in je bila leta 1955 premeščena v Šoštanj. Poklicno pot je nadaljevala kot ravnateljica osnovne šole v Šmartnem ob Paki in jo z upokojitvijo zaključila na takratnem Rudarskem šolskem centru v Velenju. Dolga leta je živela v naselju Gorica v Velenju, zadnja leta pa se je odločila za bivanje v Domu Zimzelen v Topolšici, kjer je po dolgi in težki bolezni tudi zaključila svojo življenjsko pot v častitljivi starosti (skoraj) 98 let. Za svoje delo je prejela več državnih odlikovanj in priznanj.

Alojzija ROŽIČ, rojena 20.06.1926, umrla 27.06.2015

Z možem Francom sta si na Konovem ustvarila skupen dom, v katerem sta uživala sadove svojega dela. Lepe trenutke sta jima dopolnjevala hči Darinka in sin Franci, katerega je življenjska pot kasneje ponesla v daljno Ameriko.

Ko je bilo Alojziji devet let ji je usoda vzela ljubljeno mamo. Nato je še kot otrok morala prevzeti vso skrb za mlajše brate in sestre. Skupaj z družino je živela v kraju Ljubija pri Mozirju. Tudi čas vojne ji ni prizanesel. Še čisto mlada je prevzela vlogo kurirke, kjer je bila vedno v nevarnosti. Enkrat so jo zajeli Nemci. Na srčo takrat ni imela pošte, potem pa so jo na prošnjo njene krušne mame izpustili. V času Druge svetovne vojne je bila aktivna in vseskozi članica Krajevne organizacije ZB Konovo.

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Alojz SUŠEC, rojen 01.06.1946, umrl 25.06.2015

Odraščal je v partizanski družini, zato je bil velik simpatizer pridobitev NOB. Bil je aktiven član v krajevnih organizacijah. Naš član je postal že pred 25 leti.

Dokler mu je zdravje dopuščalo je aktivno sodeloval na naših proslavah in prireditvah.

V Krajevni organizaciji ZB Škale ga bomo ohranili v lepem spominu.

Jože ZAGORŠEK, rojen 23.01.1928 v kraju Drstelja pri Ptuj, umrl 13.06.2015

Njegova družina je zelo podpirala odporiško gibanje, ki pa v oklici Ptuja ni bilo posebno aktivno. Ponosen je bil na soseda Jožeta Lacka, ki je takoj začel organizirati odpor proti okupatorju. Kot sedemnajstletnik je ponoči začel pomagati odporiškem gibanju

in se pripravljati na odhod v partizane. Ker je sodeloval z NOB ga je nemška patrolja ujela in odpeljala v taborišče v Avstrijo. Nekaj dni pred kapitulacijo Nemčije je v bližini Münchena pobegnil domov. Po končani vojni se je zaposlil na Rudniku Velenje, kjer je delal vse do upokojitve. Po prihodu v naše kraje se je vključil v KO ZB Škale. Bil je aktiven in cenjen član.

Hvala mu za njegov prispevek v naši organizaciji.

Ivanka VERTOT, rojena 14.08.1927, umrla 27.01.2015

Rojena je bila v Topolšici, kjer je preživela večino svojega življenja. Mladost je preživljala v najtežjih časih med obema vojnoma. Njena rojstna hiša je bila obveščevalna točka za partizane. Tudi ona je pomagala pri obveščanju in pomoči partizanom. Po vojni si je ustvarila družino. Delala je na krajevnem uradu v

Topolšici, na Osnovni šoli Šoštanj, nazadnje pa v ERI Velenje, kjer se je upokojila. Kljub težkim preizkušnjam v življenju je bila vesela, rada je imela ljudi in jim v stiski pomagala. Bila je dolgoletna članica ZB.

Jožefa-Pepca KOTNIK, rojena 27.02.1920, umrla 17.10.2015

Njena življenjska pot je pričela teči na najvišji kmetiji pri Ravsu, vrh loma v Topolšici. Kot triletna deklica se je z mamo preselila v Florjan. Šolo je obiskovala v Šoštanju. Drugo svetovno vojno je dočakala doma na kmetiji. V času narodnoosvobodilne borbe je delovala kot obveščevalka in kurirka. Zaradi teh aktivnosti je bila leta 1943 izgnana na prisilno delo v taborišče v Nemčijo.

Leta 1945 se je vrnila domov in se zaposlila pri Gradisu v Šoštanju. Pri opravljanju svojega dela je doživela težko delovno nesrečo. Po osvoboditvi se je vključila v članstvo ZB NOB Skorno-Florjan, kjer je aktivno sodelovala. Zadnjih 11 let je preživela v Domu starejših v Velenju.

**Ana VIDMAJER, rojena 01.06.1929,
Silova 33, umrla 14.09.2015**

Iz naši vrst smo izgubili še eno našo članico, ki je bila aktivna med narodnoosvobodilno borbo kot kurirka. Poznali smo jo kot vedno nasmejana in polno pozitivnih misli, da je bilo z njo zanimivo pokramljati. Žal pa je v septembru 2015 izgubila bitko z boleznijo in nas za vedno zapustila. Bila je članica Krajevne organizacije ZB Šentilj.

**Terezija STROŽIČ, rojena
31.08.1931, umrla 03.10.2015**

Bila je članica Krajevne organizacije ZB NOB Šoštanj

Elizabeta TAMŠE

Mirno in tiho je odšla naša dolgoletna članica Krajevne organizacije ZB Topolšica. Spominjali se jo bomo kot pošteno, delovno in skrbno mamo, staro mamo, prababico. V 94 letu se je končala njena življenjska pot.

Tudi Završnikovi domačiji ni prizanesla vojna vihra.

Na tej domačiji se je organizirala partizanska javka-kurirska postojanka. Delovanje kurirske postojanke je bilo pomembno za širšo okolico. Elizabeta je aktivno delovala pri postojanki, ki se je imenovala pri Treh cvetkah. Njen prispevek med vojno vihro, kot kasneje je velik.

V KO ZB Topolšica jo bomo ohranili v trajnem spominu, cenili dobra dela, ki jih je storila v času NOB in kasneje za ohranjanje vrednot tistega časa. Slava ji!

**Karlo - Drago VALIČ, rojen,
01.10.1935, umrl 15.07.2015**

Bil je član Krajevne organizacije ZB NOB Šoštanj in nekaj časa tudi član Izvršnega odbora ZB NOB Velenje.

**Ivanka ZAMRNIK, rojena
16.12.1923, umrla 18.11.2015**

Ivanka je bila članica krajevne organizacije ZB Šmartno ob Paki kar 63 let, vse od leta 1952. Izhajala je iz narodno zavedne Kumrove družine v Slatinah. Bila je zelo aktivna članica naše krajevne organizacije in vse do leta 2006 tudi članica upravnega odbora. Ker so bili Kumrovi narodno zavedna slovenska

družina sta se oče in mati skupaj z otroci kmalu vključila v odporniško gibanje proti okupatorju, saj je bila med vojno pri njih partizanska javka. Mlada Ivanka se je že v začetku leta 1942 kot aktivistka, ki je skrbela za obveščanje, aktivno vključila v odpor proti okupatorju. Njene zasluge na tem področju niso ostale prezrte v naši družbi v obdobju po 2.svetovni vojni, saj je v začetku 50. let prejela »red zaslug za narod«, leta 1983 pa »orden s srebrnim vencem«, naša lokalna skupnost pa se ji je za vse, kar je plemenitega storila za tukajšnje območje leta 2007 oddolžila s »Plaketo občine Šmartno ob Paki«

**Jože GORŠEK, rojen 11.03.1947,
umrl 17.06.2015**

Stanoval je v Ravnah 94b. med vojno je odraščal skupaj z petimi sestrami na kmetiji v Ravnah, kjer je družina zaradi vojnih razmer utrpela veliko pomanjkanje hrane. Po končani šoli se je zaposlil na RLV in delal tam vse do upokojitve.

Bil je član Krajevne organizacije ZB Ravne.

**Jože BERDNIK,
20.01.1928 - 12.03.2015**

Jože se je rodil na Baštetovi domačiji v Malem vrhu. V NOB je vstopil spomladi leta 1944 kot 16-letni mladenič in bil razporejen v brigado Miloša Zidanška, ki je operirala v glavnem na Savinjsko-Šaleškem območju in kjer je kot borec deloval kot pomočnik mitraljezca. Ko je bila osvobojena Zgornja savinjska dolina, ga je štab brigade kot perspektivnega mladeniča poslal na usposabljanje v Gornji grad v podoficirsko šolo četrte operativne cone za Štajersko. Po končanem šolanju je bil razporejen na savinjsko okrožje kot obveščevalec. Po nemški kapitulaciji 9. maja 1945 je nekaj mesecev služboval na komandi mesta Šoštanj od koder je bil kot podoficir premeščen v komando mornarice v Splitu,

kjer se je na pomorski akademiji usposobil za radio-telegrafista.

Jože je vseskozi tvorno sodeloval v vseh porah družbenopolitičnega in gospodarskega življenja v naši občini, v času službovanja pa tudi v delavski samoupravi in sindikatih. Že leta 1957 se je včlanil v Krajevno organizacijo ZB, kjer je s svojim 58 letnim aktivnim delovanjem pustil neizbrisen pečat pri krepitvi in ohranjanju vrednot NOB. Predvsem so velike njegove zasluge pri obnovi spomenikov v naši občini in postavitvi spominske plošče na Martinovi hiši v Velikem vrhu in spominske plošče posvečene spominu na 25 žrtev NOB na nekdanjem poslopju

osnovne šole v Skornem. Bil je idejni pobudnik za trasiranje »Poti spominov« po naši občini, ki na svoji trasi zaobjema vseh 22 spominskih obeležij NOB na območju naše občine. Večji del svojega članskega obdobja v Krajevni organizaciji ZB Šmartno ob Paki je bil tudi član upravnega odbora in večkrat tudi podpredsednik, zadnji 2 leti pa častni član našega upravnega odbora. Za svoje prizadevno delo na raznih področjih je prejel številne plakete in priznanja, med drugim tudi grb občine Šmartno ob Paki. Napisal je veliko dragocenih domoznanskih zapisov in spominskih zapisov o dogodkih v NOB.

Bil sem kurir

Sem Miklavžina Vinko, rojen 16.07.1929 v Škalah. Izhajam iz rudarske družine. V družini nas je bilo 6 otrok. Ker smo živeli na majhni kmetiji sem se že kot otrok navažal na težko delo. Leta 1935 sem začel obiskovati osnovno šolo v Škalah kjer sem do izbruha 2. svetovne vojne končal 6 razredov. Med vojno sem obiskoval Hauptschule v Šoštanj in sicer do leta 1944. Po napadu partizanov na mesto Šoštanj leta 1944 so ukinili pouk v šoli. V tem obdobju sem dobil nalogo prenašalca partizanske pošte iz javke v Škalah na javko v Plešivcu. Mnogokrat je bilo potrebno na pot tudi ponoči. Bilo je zelo nevarno. Januarja 1945 sem dobil poziv v nemško vojsko; seveda ase nisem odzval, pač pa sem ostal doma in naprej opravljal delo kurirja, če pa se je bližala nevarnost, sem se umaknil na Lubelo, kjer so se zadrževali partizani in tako dočakal svobodo.

Po vojni 1945 sem se vpisal na nižjo Rudarsko šolo v Velenju in dokončal 3 razrede. V letu 1948/1949 sem delal v rudniku kot kvalificiran kopač na ročnih odkopih. Jeseni leta 1949 sem se vpisal na Srednjo rudarsko tehnično šolo in jo leta 1952 uspešno končal. Še istega leta sem odšel na služenje eno letnega vojaškega roka (dijaški rok), kjer sem opravil tudi vozniški izpit. Po vrnitvi domov sem se takoj zaposlil v Rudniku lignita Velenje v jami in delal kot kopač na ročnih odkopih 2 meseca, nato pa vršil službo jamskega nadzornika vse do leta 1972. Vse od leta 1972 pa do upokojitve 1.3.1981 sem vršil delo poslovodje.

Vsa ta leta dela v premogovniku sem bil

član jamske reševalne čete. Poleg težkega in odgovornega dela sem našel čas tudi zase. Še kot otrok sem očeta spremljal na lovu, spoznaval lepote narave in divjadi in zaradi lovske tradicije postal lovec in se leta 1949 vključil v lovsko družino Škale, kjer sem še danes. Rad sem tudi zahajal v planine in na morje, pozimi pa na smučanje.

Leta 1953 sem spoznal Ivanka Stropnik s Konovega, ugotovila sva da sva za skupno življenje in se 12.2.1955 poročila. Živela sva pri ženinih starših v majhni sobici na podstrešju. Jeseni 1955 se nama je rodila hčerka Zdenka. Zaradi majhnega stanovanja nam je Rudnik ponudil stanovanje v Velenju, kamor smo se preselili leta 1958. Na željo ženinih staršev in na lastno željo po stanovanju, sva leta 1965 pričela z izgradnjo hiše na Konovem. Parcelo so nam podarili ženini starši. V izgradnjo sva vložila ogromno lastnega dela. Po treh letih smo se vselili. Poleg vsega navedenega sva vseskozi pomagala staršema na kmetiji. Hčerka je odraščala in končala gimnazijo in univerzitetni študij ekonomije. Takoj je dobila zaposlitev na rudniku lignita Velenje, v februarju leta 1979 pa se tudi poročila. V zakonu z možem Vladom sta se rodili hčerki Saša in Petra. Kot babi in dedi, kot so naju klicali vsi, sva pomagala pri njunem varstvu. Minevala so leta. Pred tedni smo izgubili našo babi. Nastala je velika praznina. Lahko pa povem, da je vse skozi v družini vladalo spoštovanje in zadovoljstvo, kar upam da bo tudi v bodoče. Hčerki Zdenki velika zahvala.

Vinko MIKLAŽINA

Zvezda rdeča

*Vse bolj, ko gledaš zvezdo rdečo,
zmenaj v njej iščeš svojo srečo.
Kaj bi zdaj brez zvezde rdeče,
saj te vedno iz nevarnosti izvleče.
Ni le rdeča in petkraka,
častna je za vsakega junaka.
Partizani so jo častili,
in z njo svetlo bodočnost priborili.
Če takrat bi ne bilo zvezde rdeče,
še danes ne bilo blaginje, svobode in pa sreče.
Zvezda pet krakov ima
in za partizana najsvetlejša točka je bila.
Ne moreš jo kar tako odvreči,
če jo imaš rad in jo spoštuješ,
še koga ob tebi osvечи.
Spoštuj jo tu in pa povsod,
ter vedi, da boj je bil težek tu in drugod.
Borci morali so se najprej boriti
in le s težko muko do nje priti.
Ni samo padla dol z neba,
temveč je težka borba zanj bila.
Če zvezde rdeče danes ne bi spoštovali in imeli,
bi se v kakšno past labko ujeli.
Je častna in velika
in vse lepo pozdravlja,
ter za dobrega človeka največja je odlika.
Še pivo Heineken jo v svojem grbu ima,
je častna, svobodna in rdeča,
tako da ostane v naših srcih vsa plameteča.
Zato kjerkoli hodil boš,
jo lepo poglej, spoštuj in svojo pot sreče lepo naprej nadaljaj.
Če zvezde ne bi več ljubili in spoštovali,
bi neskončno se labko sramovali.
Zato še enkrat spoštuj to zvezdo rdečo,
ki ti kaže prav pot in te pelje v popolno srečo.
Naj za konec še enkrat ji bo poistilica poslana
in od nikogaršnje noge ali zlobe poteptana.*

Smrt fašizmu – svobodo narodu!

F. B. Frenk

Obiščite spletno stran OO ZZB NOB
Velenje: <http://borci.velenje.si>

★ ŠALEŠKI UPORNIK

Uredništvo glasila Šaleški upornik iz številke v številko sprejema vse več vaših prispevkov. To nas zelo veseli, saj s tem dokazujete, da je glasilo postalo zelo brano čtivo in tako je tudi prav. Dokazuje tudi, da naše Krajevne organizacije dobro delajo. Z vsem tem pa se je povečal obseg dela pri prepisovanju vaših

prispevkov, zato smo se odločili, da vas zaprosimo za sledeče: Vse tiste, ki imajo možnost pošiljanja prispevkov po elektronski pošti prosimo, da jih pošiljajo na sledeči naslov: borci@velenje.si;

Seveda pa bomo vaše prispevke še vedno sprejemali tako kot doslej strojepisni ali ročno pisani obliki.

Vsakega vašega prispevka se veselimo, saj to je glasilo vseh nas in z vašim pisanjem, drage borke in borci skrbite, da se mlajši rod seznanja z vašim trpljenjem med NOB in da zgodovina ostane zapisana in ne zamre.

Šaleški upornik, interno glasilo območnega združenja ZB NOB Velenje

Uredniški odbor: Marjana KOREN, Bojan VOH, Jože DRAČKO, Ivo STROPNIK, Vlado VRBIČ (urednik) Naslov uredništva: Združenje borcev za vrednote NOB, Kopalniška 3, 3320 Velenje, naklada: 1300 izvodov Tisk: Gorenje IPC